ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2009)

1ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία»

Ασφάλεια στο διαδίκτυο

Αμαλία Ηλιάδη

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ηλιάδη Α. (2024). Ασφάλεια στο διαδίκτυο. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, *1*, 026–027. ανακτήθηκε από https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6400

Ασφάλεια στο διαδίκτυο

Ηλιάδη Αμαλία
Φιλόλογος-Ιστορικός *Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Βυζαντινής Ιστορίας απ' το Α.Π.Θ.*
ailiadi@sch.gr

1. Εισαγωγή

Για να αναφερθούμε σε θέματα ασφαλείας του διαδικτύου που αφορούν κυρίως την εκπαιδευτική αξιοποίησή του και τη χρήση του από τους φορείς της τυπικής εκπαίδευσης, είναι καλό αρχικά να ομαδοποιήσουμε τις 4 ομάδες κινδύνου:

- **Οικονομικοί κίνδυνοι:** αφορούν τέλη τηλεπικοινωνιακών χρεώσεων (όπου, χωρίς να το γνωρίζει ο χρήστης, η τηλεφωνική σύνδεση εκτρέπεται σε γραμμές υψηλής χρέωσης), σε υπερβολικές χρεώσεις πιστωτικών καρτών και σε υποκλοπή αριθμών τραπεζικών λογαριασμών.
- **Παιδαγωγικοί κίνδυνοι/ Παραπληροφόρηση:** αφορούν τη δημιουργία ψευδών εντυπώσεων και «εικονικών» καταστάσεων σε παιδιά και νέους. Ταυτόχρονα η δημοσίευση στο διαδίκτυο ψευδών στοιχείων και παραπλανητικών πληροφοριών, σε συνδυασμό με την υπερπληροφόρηση και τις χιλιάδες απαντήσεις των μηχανών αναζήτησης στα λήμματα που θέτει ο χρήστης, εγείρουν σοβαρά θέματα παραπληροφόρησης και υπερπληροφόρησης.
- **Ψυχολογικοί κίνδυνοι/ Έκθεση προσωπικών στοιχείων:** η έκθεση προσωπικών στοιχείων, η δημοσίευση φωτογραφιών κ.τ.λ. έχουν ήδη απασχολήσει [δυστυχώς] και την ελληνική κοινωνία. Ιδιαίτερα όταν τα στοιχεία αυτά αφορούν νέους ή εφήβους ενδεχομένως να έχουν σοβαρές ψυχολογικές συνέπειες.
- **Σωματικοί κίνδυνοι/ Κακοποίηση – Παιδική πορνογραφία:** η ανάπτυξη της παιδικής πορνογραφίας και οι γνωριμίες μέσα από το διαδίκτυο που συνήθως γίνονται στους χώρους συζήτησης (chats) αποτελούν σήμερα τον σοβαρότερο κίνδυνο, ιδιαίτερα για τους νεαρούς χρήστες. Και στη χώρα μας σχετικές περιπτώσεις ανακοινώνονται με αυξανόμενη συχνότητα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

2. Προστασία

Το καλύτερο «τείχος προστασίας» είναι η επαφή των γονέων και των δασκάλων με τα παιδιά. Εάν ο νέος για ο,τιδήποτε ασυνήθιστο εμφανισθεί στο διαδίκτυο, απευθύνεται σε αρμόδια άτομα της οικογένειας και του σχολείου του, τότε σε πολύ μεγάλο βαθμό θα προλαμβάνονται οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις.

Οι γονείς:

- Θα πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τη σύγχρονη δικτυακή πραγματικότητα, τις δυνατότητες και τους κινδύνους που υπάρχουν.
- Θα πρέπει να γνωρίζουν τι κάνουν τα παιδιά τους στο διαδίκτυο (Internet) και με τι σκοπό το χρησιμοποιούν.
- Έχουν δικαίωμα να επιβλέπουν και να φιλτράρουν το περιεχόμενο του διαδικτύου, ώστε να ελέγχουν πως τα παιδιά τους δεν έχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο που είναι επιβλαβές γι' αυτά.
- Καλό θα ήταν να ενημερωθούν για λογισμικό, το οποίο είναι διαθέσιμο για τον έλεγχο του περιεχομένου, και να εξετάσουν τη δυνατότητα εφαρμογής κάποιου τέτοιου λογισμικού στους Η/Υ του σπιτιού.
- Πρέπει να συστρατευτούν στην καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο και να επιβλέπουν τα παιδιά τους κατά τη χρήση του διαδικτύου. Ακόμη πρέπει:
    - Να συμφωνήσουν με τα παιδιά τους για τον τρόπο και το χρόνο χρήσης του Internet,
    - Να συνοδεύουν τα μικρότερα παιδιά, όταν συνδέονται στο Internet, ειδικά την πρώτη φορά,
    - Να βάζουν τους Η/Υ με σύνδεση στο Internet σε ένα συχνά χρησιμοποιούμενο χώρο σπιτιού,
    - Να διδάξουν τα παιδιά τους, ώστε να μη δίνουν ποτέ προσωπικά στοιχεία και πληροφορίες,
    - Αν εάν είναι εφικτό, να δημιουργήσουν τη δική τους λίστα με τις προτεινόμενες παιδικές σελίδες και να συμπεριλάβουν μηχανές αναζήτησης φιλικές στη χρήση τους για παιδιά, και τέλος,

- Να ελέγχουν τα Αγαπημένα (Bookmarks) και το Ιστορικό (History) του προγράμματος φυλλομετρητή ιστοσελίδων (browser), για να δουν ποιες σελίδες έχουν επισκεφτεί τα παιδιά τους πρόσφατα.

Οι δάσκαλοι:

- Να κάνουν συζήτηση με τους μαθητές, στο επίπεδο της τάξης, για τη χρήση του Internet.
- Να δημιουργήσουν τη δική τους λίστα με προτεινόμενες σελίδες, με κατάλληλο περιεχόμενο που θα αναδεικνύει τις ανθρωπιστικές αξίες και θα προάγει το γνωστικό και πνευματικό επίπεδο των μαθητών.
- Να διδάσκουν τους μαθητές να μη δίνουν ποτέ προσωπικά στοιχεία και πληροφορίες.
- Να ελέγχουν τα Αγαπημένα (Bookmarks) και το Ιστορικό (History) του προγράμματος φυλλομετρητή (browser), για να δουν ποιες σελίδες επισκέπτονται οι μαθητές.
- Να επιβλέπουν τους μαθητές κατά τη χρήση του διαδικτύου στο σχολικό εργαστήριο ή στη σχολική τάξη.
- Με τις ενέργειες και το παράδειγμά τους μπορούν να προωθήσουν στην πράξη τις πρακτικές καλής χρήσης του Internet και των διαδικτυακών υπηρεσιών.

Οι μαθητές θα πρέπει να διδαχθούν από δασκάλους και γονείς:

- Να συζητούν μαζί τους για τις δραστηριότητές τους στο διαδίκτυο, ιδιαίτερα αν αντιμετωπίσουν ο,τιδήποτε περίεργο ή ασυνήθιστο.
- Να είναι επιφυλακτικοί σε ό,τι διαβάζουν στους διάφορους δικτυακούς τόπους του διαδικτύου και σε ό,τι αναφέρουν οι άλλοι χρήστες.
- Να τηρούν τη δεοντολογία του διαδικτύου και τα μηνύματά τους να μην έχουν υβριστικό χαρακτήρα ή ρατσιστική χροιά.
- Να μη δίνουν προσωπικά στοιχεία και να μην αποκαλύπτουν λεπτομέρειες της προσωπικής τους ζωής σε άλλους χρήστες στο Internet.
- Να μη γνωστοποιούν σε αγνώστους μέσω του διαδικτύου τα στοιχεία επικοινωνίας (e-mail, αριθμούς τηλεφώνων κ.τ.λ.).
- Να μην αποκαλύπτουν τους κωδικούς πρόσβασης (password), τους οποίους χρησιμοποιούν.
- Να μη δίνουν ποτέ στοιχεία που αφορούν πιστωτικές κάρτες, χωρίς τη συμφωνία των γονέων.
- Να μη συμπληρώνουν φόρμες στοιχείων κατά την επίσκεψή τους σε διάφορους δικτυακούς τόπους.
- Να μη στέλνουν υλικό από τον δικό τους υπολογιστή (φωτογραφίες, μουσική κ.τ.λ.), ιδιαίτερα σε αγνώστους.
- Να μη χρησιμοποιούν οποιοδήποτε πρόγραμμα βρίσκεται στο διαδίκτυο. Δεν είναι όλα τα προγράμματα ασφαλή, ακόμα και αν εμφανίζονται ως παιχνίδια (προγράμματα «Δούρειοι Ίπποι»).
- Να μην ανοίγουν e-mails από αγνώστους αποστολείς με περίεργα θέματα (subject) ή χωρίς θέμα.

(Εκφράζω τις θερμές μου ευχαριστίες στην αδερφή μου **Βάσω Κ. Ηλιάδη**, χωρίς την πολύτιμη βοήθεια της οποίας δεν θα ολοκληρωνόταν αυτή η εισήγηση).

Βιβλιογραφία

Κόμης, Β. (1996). «Πληροφορικά περιβάλλοντα διδασκαλίας και μάθησης. Ανασκόπηση, εξέλιξη, τυπολογία και προοπτικές», Παιδαγωγικός Λόγος, Νο 2, 1996, σελ. 50-80.

Κόμης, Β. (1997). Σημειώσεις για το μάθημα «Διδακτική της Πληροφορικής», Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Κόμης, Β., Φείδας, Χ. & Κότσαρη, Μ. (2001). «Μελέτη των αλληλεπιδράσεων κατά τη συλλογική δημιουργία εννοιολογικού χάρτη με τη χρήση του λογισμικού ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ», Μακράκης Β. (επιμέλεια) Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή «Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση και στην Εκπαίδευση από Απόσταση», σελ. 737-752.

Κόμης, Β. & Μικρόπουλος, Α. (2001). Πληροφορική στην Εκπαίδευση. Πάτρα: ΕΑΠ.

Κόμης, Β. (2001). Διδακτική της Πληροφορικής. Πάτρα: ΕΑΠ.

Ράπτης, Α.& Ράπτη, Α., (2002). Μάθηση και Διδασκαλία στην Κοινωνία της Πληροφορίας, Ολική Προσέγγιση. Αθήνα: Έκδοση συγγραφέων.

Ράπτης, Α.& Ράπτη, Α., (1999). Πληροφορική και Εκπαίδευση. Συνολική προσέγγιση. Τόμος Α΄. Αθήνα: Έκδοση συγγραφέων.

Ράπτης, Ν. (1993). Εκπαιδευτικές χρήσεις της πληροφορικής. Δακτυλογραφημένο.

Ρετάλης, Σ. (επιμέλεια) (2004). Οι Προηγμένες Τεχνολογίες Διαδικτύου στην Υπηρεσία της Μάθησης. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.